

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології
Кафедра української літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«ПРИРОДА ХУДОЖНЬОГО МИСЛЕННЯ ПРЕДСТАВНИКІВ
«ПОКУТСЬКОЇ ТРІЙЦІ»»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література)»

Спеціальність А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Предметна спеціальність А4.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
української літератури
протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Природа художнього мислення представників «Покутської трійці»
Викладач (-і)	Піхманець Роман Володимирович
Контактний телефон викладача	095-105-76-16
E-mail викладача	kaf.lit@ukr.net
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредитів ECTS, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Згідно з графіком консультацій кафедри української літератури
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>У науковій літературі й свідомості пересічного читача утвердився погляд на Василя Стефаника, Марка Черемшини й Леся Мартовича як літературну групу чи принаймні «товариське коло» письменників-однодумців і приятельські стосунки між ними, проте самі вони не вважали себе спільною літературно-мистецькою силою. Однак така інтерпретаційна модель була досить продуктивною, хоча й не завжди адекватною творчій ситуації, що породило немало кривотлумачень, вигадок і легенд. Тож необхідно з'ясувати характер і конститутивні ознаки подібних підходів.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета викладання спецкурсу «Природа художнього мислення представників “покутської трійці”» полягає в тому, щоби ознайомити студентів із засадами творчої свідомості Василя Стефаника, Марка Черемшини та Леся Мартовича, а також із конституційними початками, на яких базується, й організаційними принципами, за якими здійснюється, моделювання їх художніх світів.</p> <p>Завдання курсу зводиться до вивчення підстав і конкретних чинників, які призвели до виникнення уявлень про Василя Стефаника, Марка Черемшини й Леся Мартовича як групу письменників-однодумців і літературних побратимів. Проблема осмислюється з погляду особистих і творчих стосунків між ними, художніх паралелей і, головним чином, смислово- концептуальних начал та природи естетичної свідомості.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p><u>Інтегральні компетентності:</u> Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.</p> <p><u>Загальні компетентності:</u> ЗК-1. Здатність до застосування знань у практичних ситуаціях професійної діяльності. ЗК-4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії і її реалізації в професійній діяльності. ЗК-10. Здатність поважати погляди представників інших культур, цінувати різноманіття та мультикультуральність, дотримуватися гендерної рівності, зважати на права людей з особливими потребами.</p> <p><u>Спеціальні компетентності:</u> СК-1. Здатність застосовувати знання із літературознавства та мовознавства для вирішення професійних завдань, вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень. СК-5. Здатність оперувати методами наукового аналізу та структурування мовного й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх підходів, прийомів, методик. СК-7. Здатність планувати, організовувати, виконувати та презентувати прикладне дослідження з української мови / літератури, застосовувати елементи теоретичного й експериментального дослідження в професійній діяльності. СК-12. Здатність до усвідомлення національно-світоглядного, художньо-виховного, творчо-розвивального потенціалу української мови та літератури, вміння враховувати національні, етнічні, регіональні особливості освітнього процесу, формувати національно свідому особистість.</p> <p><u>Програмні результати навчання:</u> ПР-02. Усвідомлює специфіку предметної області, орієнтується в різних лінгвістичних напрямках і</p>	

школах, літературних напрямках і течіях, критично осмислює історичні надбання та новітні досягнення мовознавчої і літературознавчої науки.

ПР-10. Формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи реалізації та критично оцінює їх ефективність.

ПР-13. Володіє здатністю до самостійного та автономного навчання впродовж життя за індивідуальною траєкторією розвитку, визначає індивідуальні професійні потреби, шляхи покращення власної педагогічної майстерності, мотивує учнів до саморозвитку.

ПР-14. Демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та вміння формувати її в учнів.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
практичні заняття	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна/ Вибіркова
III	A4 Середня освіта (за предметними спеціальностями) Предметна спеціальність A4.01 Середня освіта (Українська мова і література)	Другий	Вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість годин		
	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Тема 1. Літературна група чи інтерпретаційна стратегія. Характер особистих стосунків між Василем Стефаником, Марком Черемшиною і Лесем Мартовичем. Соціальне підґрунтя названих авторів. Міф «Стефаникової школи». Моделі творчого поступу письменників покутського тріумвірату. «Зовнішні» художньо-творчі подібності.	4	2	12
Тема 2. Змістовно-концептуальна близькість художнього мислення Василя Стефаника, Марка Черемшини і Леся Мартовича. Предмет художньо-естетичних переживань письменників-покутян. Міфологічна природа художньої думки. Особливості осмислення проблеми в кожного з авторів і роль міфо-ритуальних чинників у структуруванні художнього тексту. Методика осмислення проблеми в школі.	2	4	12
Тема 3. Генеалогія художньої думки Василя Стефаника. Сміслово-концептуальні домінанти художньо-творчого бачення новеліста. Багатогранність і полідетермінованість, міфологеми долі. Зasadничі принципи образотворчої системи. «Перехідний» статус героя. Внутрішня динаміка художніх структур. Гомологічні залежності в художньому світі Василя Стефаника.	2	2	12
Тема 4. Есхатологізм художнього мислення Марка Черемшини. Структурно-семантичні підвалини естетичної свідомості. Цикл «Село за війни» і жанр «потаємної новини». Медіативні залежності в художньому світі Марка Черемшини та їх природі. Ритм як головний організаційний	2	4	12

чинник формування тексту.			
Тема 5. Специфіка художнього мислення Леся Мартовича. Автобіографічні і «колективні» коди творчості. Концепт забобону як художня домінанта. Секрети виникнення комічного ефекту в творах Леся Мартовича. Особливості структурування тексту. Гротескові принципи образотворення.	2	4	12
ЗАГ.	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Вид контролю – залік.</p> <p>Оцінювання знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (http://surl.li/sveiyt).</p> <p>Оцінювання здійснюється на основі накопичувальної системи оцінювання знань за 100-бальною шкалою.</p> <p>Максимальна кількість балів – 100.</p> <p>Загальні 100 балів включають: 40 балів за практичні заняття; 20 балів за самостійну роботу (індивідуальне завдання – 20 балів); 20 балів за контрольну роботу. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів.</p> <p>Здобувач вищої освіти може отримати додаткові бали в межах неформальної освіти як результати навчання з навчальної дисципліни, що відображають зміст окремих тем (але не більше 10 балів) відповідно до Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (http://surl.li/vvwxlh).</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>Контрольна робота – 20 балів.</p> <p>Самостійна робота – 20 балів.</p>
Семінарські/практичні заняття	Максимальна оцінка – 100 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50% завдань під час вивчення навчальної дисципліни. При виставленні підсумкової оцінки враховуються навчальні досягнення здобувачів вищої освіти (бали), набрані за виконання всіх видів робіт під час поточного контролю, а також бали за результати неформальної освіти (http://surl.li/vvwxlh).
Підсумковий контроль	<p>Форма підсумкового контролю – екзамен.</p> <p>Форма задачі – комбінована (усна, письмова).</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Виконання письмових робіт у процесі вивчення навчальної дисципліни є обов'язковим для всіх здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Інформація щодо результатів тестування, виконання індивідуальних / групових робіт, презентації результатів самостійної роботи, загальна оцінка змістового модуля в цілому надається кожному здобувачеві вищої освіти індивідуально, що відображено в електронному журналі. Неприпустимими є плагіат та списування. Інформація щодо оцінки виконання індивідуального завдання надається здобувачеві освіти після представлення результатів виконання роботи. Результати виконання індивідуального творчого завдання надаються згідно з розкладом практичних занять.

Академічна доброчесність. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на основі положень нормативно-правових документів та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/vystzz>), Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/fhjkjz>), Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/qwibaw>), Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/lympni>).

Відвідування занять. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/rokxqk>). Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/sveiyt>).

Неформальна освіта. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/vvwxlh>).

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Василь Стефаник у критиці та спогадах: Статті, висловлювання, мемуари / Упор., вступна стаття та прим. Ф. Погребенника. К., 1970.
2. Денисюк І. Розвиток української малої прози XIX – поч. XX ст. Львів, 1999.
3. Еліаде М. Мефістофель і андрогін. К.: Основи, 2001.
4. Зеров . Марко Черемшина й галицька проза. *Твори: В 2 т.* К., 1990. Т. 2: Історико-літературні та літературознавчі праці. С. 402–432.
5. Клиновий Ю. Моїм синам, моїм приятелям: Статті й есеї. Едмонтон; Торонто: Слово, 1981.
6. Леві-Строс К. Структурна антропологія. К.: Основи, 1997.
7. Мартович Л. Твори / Вступна стаття С. Шаховського. К., 1963.
8. Музичка А. Марко Черемшина (Іван Семанюк). Одеса, 1928.
9. «Покутська трійця» в загальноукраїнському літературному процесі кінця XIX – початку XX століття: Збірник наукових праць Івано-Франківськ, 2006.
10. Піхманець Р. Із покутської книги буття: Засади художнього мислення Василя Стефаника, Марка Черемшини і Леся Мартовича. К., 2012.
11. Піхманець Р. Природа художніх символів Василя Стефаника. Нариси з поезики української літератури кінця XIX – першої половини XX століття. Івано-Франківськ; Снятин, 2000.
12. Рудницький М. Письменники зблизька: Спогади. Львів, 1958.
13. Равлюк В. Спогади про «Покутську трійцю» / Упор., передм., прим., коментарі В. Харитона. Снятин, 2006.
14. Семанюк Н. Співець Гуцульщини: Спогади про Марка Черемшину. Ужгород, 1974.
15. Стефаник В. Вибране / Упоряд., підгот. текстів, примітки і словник В. М. Лесина та Ф. П. Погребенника. Ужгород, 1979.
16. Черемшина М. Твори: В двох томах. К., 1974.

17. Черненко О. Експресіонізм у творчості Василя Стефаника. Сучасність, 1989.

Викладач

д.ф.н., проф.. Піхманець Р.В.